

grenzen overschrijden

cross the lines / franchir les lignes
 cruzar las fronteras

29 september/december 2006

Hinderlagen, rijstvelden en vrede

Het leek niet op een geweldloosheidstraining. De vrachtauto, die 20 vluchtelingen vervoerde onder de hete Thaise zon, werd in een hinderlaag gelokt. Een gemaskerde man bedreigde de chauffeur met een mes terwijl zijn medeplichtige een vredeswerker het rijstveld insleurde.

Dit hoorde allemaal bij een simulatiespel van een halve dag, bedacht en uitgespeeld door de deelnemers van de eerste training voor trainers van de Nonviolent Peaceforce (NP). De training vond plaats van 9 tot 19 juli 2006 in het dorp Ban Mai in Thailand. "Dit wordt een historisch keerpunt voor vredesteams", zei NP-trainer David Grant bij de opening van deze gebeurtenis. Het doel was de opbouw van een internationale pool van gekwalificeerde trainers in conflicttransformatie, zodat NP in staat zou zijn "honderden veldwerkers te trainen om ze de komende jaren op grote schaal in te zetten als vredesteams".

Nonviolent Peaceforce is een samenwerkingsverband van meer dan 90 aangesloten organisaties van over de hele wereld. Samen met lokale groepen passen ongewapende NP-veldwerkersteams strategieën toe die hun waarde bewezen hebben bij het beschermen van mensenrechten, het afwenden van geweld en het ruimte scheppen voor het werk van de lokale vredeswerkers. De missie van de NP is het opbouwen van een goedgetrainde, internationale burgervredesmacht, die zich inzet voor geweldloze interventie door derden. De NP heeft nu een team veldwerkers in Sri Lanka en zal op korte termijn een team naar de Filipijnen sturen.

Zo'n 25 deelnemers, allen zelf ervaren trainers, werden uitgekozen voor de NP-training van trainers uit de hele wereld, waaronder Argentinië, Australië, Guinee Bissau, Zuid Afrika, Sri Lanka, Roemenië, het Verenigde Koninkrijk, Uruguay en de Verenigde Staten van Amerika. Er waren verschillende trainers uitgenodigd die ook actief zijn in het Women Peacemakers Program, waaronder Netsai Mushonga (Zimbabwe), Kabale Mukunto (Zambia) en Shelley Anderson (Nederland).

Waar je Ja tegen kan zeggen

De vier begeleiders, Winnie Romeril (van Peace Brigades International uit de VS), Baht Latumbo (Filipijnen), Ouyporn Khuankaew (Thailand) en David Grant (VS), gebruikten

Nonviolent Peaceforce-trainers uit Italië, Zimbabwe, de Verenigde Staten en Zuid Afrika onderbreken hun training om een lemen huis te helpen bouwen.

interactieve trainingsmethoden, gericht op het ontwikkelen van vier competentie-gebieden. Er waren discussies in kleine groepen en rollenspellen, presentaties over afschrikkings-theorieën en spelvormen. Gedurende de eerste week werd individuele deelnemers gevraagd om oefeningen op het thema van de dag te bedenken en uit te voeren; later moesten de deelnemers in teamverband sessies ontwerpen over thema's als man-vrouwverhoudingen, macht en identiteit. Een heel sterk leermiddel was de hierboven genoemde simulatie, bedacht door een team van de deelnemers. Het scenario ging over een groep van zes NP-teamleden die probeerden 40 vluchtelingen (gespeeld door 40 lokale Thai dorpelingen) naar een kamp van het Rode Kruis te brengen, door een kordon van vijandige militaire controleposten, spionnen, hen slechtgezinde regeringsambtenaren en rebellen – allen gespeeld door deelnemers en begeleiders.

Baht Latumbo zei tijdens de nabespreking dat leden van de NP-veldwerkersteams, na afloop van de training gevraagd naar wat hen het beste was bijgebleven, meestal het daglange simulatiespel noemden. Simulaties helpen teamleden de verwarring en de angst te ervaren die in het veld vaak werkelijkheid zijn. Tijdens de Training van Trainers stelden de deelnemers zeer op prijs dat Oloo Otieno (Kenia), een veldwerker van de NP die op dit moment in Sri Lanka werkt, aanwezig was. Otieno was in staat om praktische details te geven over hoe de NP-training die hij had ondergaan hem had voorbereid op zijn werk in het veld met vredeswerkers uit Sri Lanka.

Spanningen binnen het team, en niet alleen tussen het NP-team en lokale actoren van alle partijen in het conflict, moesten worden aangepakt, zei hij. Gender was zo'n onderwerp dat spanning veroorzaakte: vrouwelijke teamleden in Sri Lanka klaagden erover dat ze te weinig werden ingezet en ook dat er druk op hen werd uitgeoefend om zich "heldhaftiger" te gedragen (d.w.z. dat ze meer bereid moesten zijn zich in fysiek gevaar te begeven). Ook waren verschillende deelnemers aan de Training van Trainers niet tevreden over de manier waarop er les werd gegeven - of niet werd gegeven - over man-vrouwverhoudingen, en zij stelden voor om een gender-werkgroep te vormen binnen de NP. Er kwamen een paar heel praktische aanbevelingen uit de gesprekken over gender, die de aanwezige stafleden beloofden mee terug te nemen naar de leiding van het NP.

'De Nonviolent Peaceforce', zei een mede-begeleider, 'daar zeg je ja tegen wanneer je nee zegt tegen de oorlog'. Ja zeggen tegen vrede betekent dat je je inzet voor het ontwikkelen en fijnslippen van trainingen voor vrede. De eerste Training voor Trainers van de NP legde de nadruk op de noodzaak van een man-vrouwperspectief in trainingen - en van een voortdurend onderzoek naar en ontwikkeling van het ongewapend handhaven van vrede. In een tijd waarin het bewaren van vrede in veler ogen gelijk staat aan militaire vredeshandhaving, is de visie van de NP zowel vernieuwend als essentieel.

Voor meer informatie over de Nonviolent Peaceforce zie www.nonviolentpeaceforce.org. Een 12 minuten durende video/DVD, "De Nonviolent Peaceforce", is nu verkrijgbaar in het Engels en geeft een beeld van werk en visie van de NP. Contact: Nonviolent Peaceforce USA, 425 Oak Grove Street, Minneapolis MN 55403, USA. Tel. +1 612 871 0005; fax+ 1 612 871 0006; email: info@nonviolentpeaceforce.org.

Nonviolent Peaceforce organiseert een training voor veldwerkersteams en reserve-teamleden (leden die beschikbaar zullen zijn voor toekomstig teamwerk) van 15 november tot 9 december in Nairobi, Kenia. Gegadigden zullen beoordeeld worden op een mogelijke deelname aan teams in Sri Lanka en de Philippijnen en toekomstige teams. Gegadigden moeten minstens 21 jaar zijn, vloeiend Engels spreken, bereid zijn voor minstens 18 maanden deel te nemen en beschikken over vaardigheden op het gebied van conflict transformatie en vredeshandhaving. Neem contact op met het register van de Vredeswerkers (www.peaceworkers.org.uk) en stuur een email naar: gbettencourt@nonviolentpeaceforce.org als je belangstelling hebt.

Leren en uitwisselen: de jaarlijkse WPP Training van Trainers

"Als trainers hebben we gefaald als we niet een heleboel hebben geleerd", zei de begeleider tegen de 13 aandachtig luisterende vrouwen.

Foto: S. Anderson

Trainers uit 10 verschillende landen (Burundi, Israël, Kosovo, Mozambique, Pakistan, Palestina, Roemenië, Soedan, Zweden en Thailand) namen dit jaar deel aan de WPP-training voor Trainers.

Er was weinig kans dat deze groep ervaren activistes niets zou hebben geleerd. Ze waren juist vanuit Afrika, Azië, Europa en het Midden Oosten hier naar toe gereisd om hun ervaringen te delen en om meer te leren over hoe vrouwen in andere landen aan vredesopbouw werken.

Het ging om de jaarlijkse Training van Trainers van het WPP, die van 12 – 24 juni in Nederland werd gehouden. De medebegeleider die sprak was Dr. Diana Francis (Engeland), die leiding gaf aan de groep gedurende een weeklange onderzoekstocht naar seksegevoelige actieve geweldloosheid.

Een kennismakingsoefening over het delen van hoop en angst voor de training, onthulde een aantal verrassende overeenkomsten. Terwijl de context waarin de vrouwen werkzaam waren nogal verschillend was, wezen zij allemaal discriminatie van vrouwen aan als een ernstige belemmering voor vrede. De twee activistes uit Pakistan vatten de hoop van veel vrouwen samen toen zij hun verlangens uitspraken naar "een verandering in hoe mannen denken over vrouwen. Wij willen een rechtvaardige maatschappij waar vrouwen eerlijk worden behandeld en bevrijd zijn van de tradities die vrouwen discrimineren". Verschillende deelnemers spraken over de vrees dat zij het vertrouwen in de geweldloze strijd zouden verliezen. "De media luisteren niet naar je, alleen als er geweld is", klaagde één deelnemer. Een gemeenschappelijke vraag was ook hoe ze datgene wat ze tijdens de training hadden geleerd straks thuis konden toepassen.

Een hoogtepunt van de eerste week was een oefening waarin een training moest worden bedacht die zij thuis konden geven. De deelnemers werkten twee aan twee samen en onderwierpen vervolgens hun idee aan constructieve kritiek. De trainingen, die de basis vormen voor een seksegevoelige geweldloosheidstraining die de deelnemers in hun eigen land moeten geven, behandelden nogal zware onderwerpen. Er waren trainingen om mensen meer bewust te maken van 1325 in Burundi; om vrouwen in Mozambique beter te leren lobbyen en hun belangen behartigen; om een seksebewuste analyse te leren maken van het Palestijns-Israëliëse conflict; en om leiders van de vredesbeweging in Zweden meer gevoelig te maken ten aanzien van man-vrouw-verhoudingen.

In de tweede week begonnen sessies over specifieke vaardigheden en conceptuele instrumenten. Er was een sessie over Resolutie 1325 van de VN-veiligheidsraad; over het ontwikkelen van indicatoren voor het meten van de effectiviteit van het vredeswerk; over fondsenwerving; over onderhandelen en over het gebruik maken van de media. Er was een verrassende workshop van Dr. Jens van Tricht (Nederland) over mannelijkheid. Hij nam stelling tegen het idee dat “gender” alleen over vrouwen zou gaan, en samen met de deelnemers onderzocht hij de rol die opvattingen over mannelijkheid spelen bij vredesopbouw. Van Tricht deed een beroep op de deelnemers om mannen met “kritisch mededogen” te benaderen.

De 13 activistes komen volgend jaar terug voor een follow-up-training van twee weken, om hun ervaringen als trainers uit te wisselen en, zoals één deelnemer zei, “om verder te leren”.

Boeddhisme en Sociale Verandering

De ruimte was een met stro bedekte hut die uitkeek over een rijstveld. Soms heerste er absolute stilte, dan weer hoorde je opgewonden discussies of er werd gemediteerd of lesgegeven in Thaise kookkunst en massage. Vijftien vrouwen waren samengekomen in een rustig dorp in het noorden van Thailand. Zij kwamen uit India, de Filipijnen, Sri Lanka, Thailand en de Verenigde Staten, om meer te weten te komen over twee onderwerpen die meestal niet met elkaar in verband gebracht worden: Boeddhisme en sociale verandering.

Het betrof de cursus: “Allies for Social Change: Buddhism and Peacebuilding” (Bondgenoten voor Sociale Verandering: Boeddhisme en Vredesopbouw), die van 24 juli tot 2 augustus werd gegeven in Ban Mai, Thailand. Het doel van de cursus, volgens de organisatoren Ouyporn Khuankaew en Ginger Norwood van de International Women’s Partnership for Peace and Justice (IWP), was “om zich te concentreren op een Boeddhistische structuur voor het verwerven van innerlijke vrede tijdens het voeren van sociale actie in onze maatschappij en in de wereld”.

De deelnemers, onder wie een advokate, een boerin, een vakbondsorganisator, studenten en gepensioneerden, kwamen uit verschillende geloofstradities, waaronder Christendom en Hindoeïsme. Toch was men het er over eens dat vrede van binnenuit stabiliteit en een helderheid bracht die hun werk voor sociale verandering positief beïnvloedde. Het verband tussen innerlijke vrede en vrede in de wereld werd besproken in vele discussies in kleine groepjes. Andere belangrijke onderwerpen waren een inleiding in de Boeddhistische leer; de ontwikkeling van een Boeddhistische en een feministische analyse van actuele sociale vraagstukken; oefeningen om meer te begrijpen van structureel geweld, macht, privileges en sociale actie; en het verwerven van innerlijke vrede door dagelijkse bewustzijnstraining.

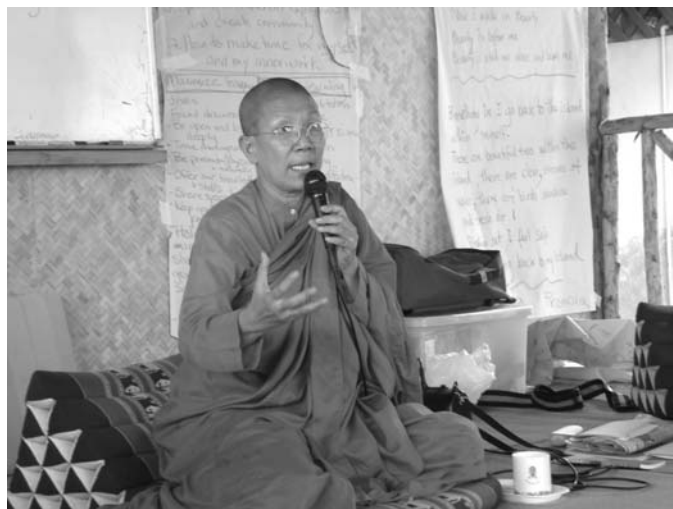

Foto: S. Anderson

De eerste vrouwelijke monnik van Thailand, Ven. Dhammananda, spreekt tot de deelnemers over de strijd voor gelijkwaardigheid van de vrouw in het Boeddhisme.

De tegenstrijdigheden die veel gelovige vrouwen ervaren, werden niet veronachtzaamd. Terwijl boodschappen van bevrijding en gelijkheid horen bij de meeste spirituele tradities, is discriminatie van vrouwen ook heel gewoon. Het afbreken van dergelijke schadelijke boodschappen en het analyseren van structureel geweld werden door middel van verschillende oefeningen aangepakt.

“Dit was zo inspirerend”, zei een deelnemer na afloop van de cursus. “Ik heb meer geleerd dan ik dacht dat ik zou doen. Ik heb nu veel meer hoop. Activisten hebben meer van dit soort cursussen nodig”.

International Women’s Partnership for Peace and Justice, PO Box 3, Mae Rim Post Office, Mae Rim, Chiang Mai, Thailand 50103. Tel. +66 53 376 103. Email: info@womenforpeaceandjustice.org; web: www.womenforpeaceandjustice.org

Nieuws van het WPP

Het WPP steunt geweldloosheidstrainingen voor vredesactivistes over de hele wereld door het verschaffen van subsidies en cursusmateriaal en door groepen in contact te brengen met ervaren trainers. Dit jaar werden subsidies verleend aan het Women and Children’s Rights Protection Project (Project ter Bescherming van de Rechten van Vrouwen en Kinderen) van de Cambodjaanse Vrouwen voor Vrede in Phnom Penh, voor twee workshops en voor monitoring en evaluatie; aan Women’s Action (Vrouwen in Actie) in Rijeka, Kroatië, voor workshops over vrouwen en een vredescultuur; en aan Save Somali Women and Children (Red de Vrouwen en Kinderen van Somalië) in Mogadishu, Somalië, voor een leiderschapstraining, als onderdeel van hun werk aan Woman at the Negotiating Table (Vrouwen aan de Onderhandelingstafel).

Geïnteresseerd in vredeswerk?

Het WPP biedt jaarlijks een interne stageplek aan voor twee jonge vrouwen op grond van het Internationale Oriënteringsprogramma. Het doel van de stageplaats is jonge vrouwen te helpen om hun vaardigheden als vredesactiviste te vergroten.

De stageplaats duurt ongeveer zes weken en vindt plaats op het internationale secretariaat in Nederland. De kosten van de internationale reis, levensonderhoud en onderdak, verzekering en visa, worden door het WPP betaald. Voorwaarden zijn een eerdere betrokkenheid bij vredesaan gelegenheden en/of man-vrouwverhoudingen; 30 jaar of jonger zijn, en voldoende in staat om Engels te spreken en te verstaan. De sluitingsdatum voor een aanvraag is 1 januari 2007. Neem voor meer informatie contact op met de WPP-stafmedewerkster voor educatie, Janne Poort-van Eeden.

Welkom aan WPP stagiaires!

In april was Khaldoun Frijat een interne stagiaire bij het WPP. Khaldoun, afkomstig uit Palestina, deed deze stage als onderdeel van zijn studie bij het Conflict Transformation Forum (Forum ZFD) in Bonn, Duitsland. "Ik heb veel geleerd bij het WPP en ik ben blij met de kans die ik gekregen heb", zei hij.

Suheir Abu Mohor (links, Palestina) en Ina Curic (rechts, uit Roemenië) waren dit jaar de WPP-stagiaires en tevens enthousiaste deelnemers aan de Training voor Trainers van WPP. (foto: Shelley Anderson)

In mei deden Ina Curic (Roemenië) en Suheir Abu Mohor (Palestina) mee aan de jaarlijkse Internationale Oriëntatie van het WPP. Zij werkten een maand op het kantoor van het WPP, gedurende welke tijd zij meer kennis opdeden van het internationale vredeswerk en een nieuwsbrief samenstelden over jongeren en vrede. "Voor het eerst was ik in een omgeving waar seksegevoeligheid onderdeel was van de dagelijkse taal en het dagelijks bewustzijn, in plaats van een voortdurend gevecht zoals ik gewend was. Dit was heel inspirerend en maakte mij sterker", zei Ina.

Het WPP in het Europese Parlement

Het Women Peacemakers Program was de enige maatschappelijke organisatie die was uitgenodigd om te spreken tijdens de paneldiscussie van het Europese Parlement over Vrouwen voor Vrede, op 3 mei in Brussel. Het WPP werd vertegenwoordigd door Amy Shifflette, voormalig stafmedewerkster voor communicatie van de IFOR. Zo'n 80 mensen namen deel aan de discussie. Amy voegde zich bij Veronique de Keyser van het MEP (België) en de onderzoekster Dr. Elena Diez Jorge. De Keyser benadrukte het belang van een voldoende training van de troepen voor ze als vredehandhavers naar conflictgebieden worden uitgezonden. De Keyser sprak ook over resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties en het huidige gebrek aan toepassing daarvan zowel aan de basis als ook op nationaal niveau. Diez Jorge legde er de nadruk op dat vrouwen, deels door hun sekse-rol, bijdragen aan een cultuur van vrede, dat vrouwen het "vriendelijke" gezicht van de macht zijn en vaak het initiatief nemen tot vredesonderhandelingen. Shifflette introduceerde het werk van het WPP,

Grenzen overschrijden verschijnt driemaal per jaar in een Engelse, Franse, Spaanse, Russische, Arabische en Nederlandse versie. Een Duitse versie is on-line beschikbaar. Met een bijdrage van 10 euro, 5 GBP of 10 USD helpt u ons om nieuws over initiatieven van vrouwen op het gebied van vrede te verspreiden onder groepen en personen die het zelf niet kunnen betalen. Cheques dienen te worden uitgeschreven op naam van IFOR/Women Peacemakers Program in Britse ponden (via een Britse Bank) of in US dollars (via een Amerikaanse bank). Betalingen kunnen ook gedaan worden met een VISA of Mastercard, of door een overschrijving in Euro's naar Giro 2704182, ten name van Stichting IFOR, Alkmaar.

Voor meer informatie over IFOR's Woman Peacemakers Program kunt u contact opnemen met Shelley Anderson, IFOR, WPP, adres zie onder; email: s.anderson@ifor.org).

Het Women Peacemakers Program (WPP) is een initiatief van de International Fellowship of Reconciliation (Internationale Bond voor Verzoening, IFOR). Sinds 1919 zet IFOR zich in voor actieve geweldloosheid. Voor meer informatie over het WPP of over de bij IFOR aangesloten organisaties in uw eigen land kunt u contact opnemen met het internationale secretariaat van IFOR.

IFOR (International Fellowship of Reconciliation) Spoorstraat 38, 1815 BK Alkmaar, the Netherlands). Tel. +31 72 512 3014. Fax +31 72 515 1102. E-mail: office@ifor.org; website: www.ifor.org. Bankrelatie: Postbank, rekeningnr. 2704182.

ISSN: in aanvraag

Program manager: Isabelle Geuskens

Program Officer: Shelley Anderson

Medewerkster Educatie: Janne Poort-van Eeden

Medewerkster regionale ontwikkeling: Dorothy Attema

Medewerkster informatie: Mariette van Beek

Lay out: Françoise Pottier

Meer informatie over WPP vindt u op de WPP-website: www.ifor.org/WPP

en legde er de nadruk op dat praktische training in vredeswerk een noodzakelijke voorwaarde is bij vredesopbouw. Het trainingsprogramma van het WPP draagt daaraan bij. Ook gaf zij specifieke aanbevelingen aan beleidsmakers ten aanzien van de noodzaak om de steun aan vrouwenorganisaties (financieel of anderszins) te vergroten.

Kalender

25 november – 10 december: '16 Dagen van Actie tegen Seksueel Geweld'. Het thema van dit jaar is 'Bevorder Mensenrechten - Beëindig Geweld tegen Vrouwen'. Neem voor actiemateriaal en meer informatie contact op met: Center for Women's Global Leadership, Rutgers University, 160 Ryders Lane, New Brunswick, NJ 08901-8555 USA. Tel. + 1 732 932 8782. Fax: +1 732 932 1180. Email: cwgl@igc.org. Web : www.cwgl.rutgers.edu

14-21 Januari 2007: Internationale School voor Ontwapening en Onderzoek van Conflicten, 20^e wintercursus "Terrorisme, Contraterrorisme en Mensenrechten", Andalo (Trento). Italië. Web: www.isodarco.it. Email: isodarco@roma2.infn.it. Tel: +39 06 725 94560/1